

Esi gudrs – neiekrīti slazdos un interneta reklāmu tīklos!

Noklikšķini uz šiem varoņiem, lai atklātu noslēpumus!

**Atklāj "bezmaksas"
platformu slēpto
cenu**

**Uzmanies no
mārketinga
slazdiem**

**Zini, kādas ir
tavas tiesības
internetā**

“Bezmaksas” platformu slēptā cena

Šķiet, ka daudzas interneta vietnes, sociālo mediju platformas un lietotnes, piemēram, “YouTube”, “Instagram”, “TikTok” vai “Roblox”, var izmantot pilnīgi par brīvu. Bet **patiesībā pavisam bezmaksas tās īsti nav.**

Uzņēmumi izmanto viltīgus paņēmienus, lai nopelnītu naudu.

“Bezmaksas” platformu slēptā cena

● Interneta reklāmas

Viens no veidiem, kā nopelnīt, ir **rādīt reklāmas** – firma maksā, lai parādītu komerciālu ziņu, vai sponsorē kādu filtru čata lietotnē, piemēram, “Snapchat”.

● Personas dati

Tie var arī izmantot vai pārdot tavus **personas datus**, piemēram, lai varētu tev piedāvāt tādu reklāmu vai ierakstu, kas tev patiks.

Uzņēmumi uzskata, ka tad, ja tev patiks reklāma, ir lielāka iespēja, ka tu nopirksi viņu produktu.

“Bez maksas” platformu slēptā cena

Kad tu apmeklē interneta vietnes vai lietotnes, tās darbojas kā digitālie detektīvi.

Tās ievāc informāciju par tevi – tavu vārdu, vecumu, informāciju par hobijiem, ierakstiem, kas tev patikuši, profiliem, kuriem tu seko, tavu atrašanās vietu, augšupielādētajām bildēm un pat ziņas par tavu ierīci. Tās pa gabaliņam vien veido tavu profilu.

“Bezmaksas” platformu slēptā cena

Tavs personalizētais profils

Uzņēmumi bieži vien reklamē produktus tādiem jauniešiem kā tu. Kāpēc? Tāpēc, ka tev ir superspējas:

kabatas nauda, ko vari iztērēt internetā

spēja pārlicināt vecākus kaut ko nopirkt

Uzmanies no mārketinga slazdiem

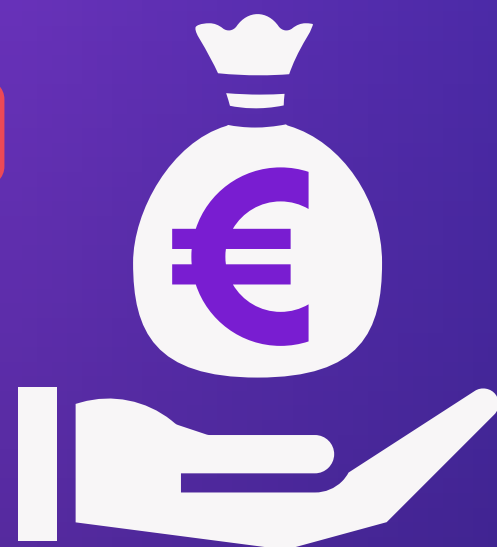

● Naudai ir nozīme: influenceri

Influenceriem, kam tu seko līdzī tādās interneta platformās kā "YouTube" vai "TikTok", dažkārt **maksā**, lai viņi runātu par konkrētiem produktiem (apģērbu, ādas kopšanas līdzekļiem, rotaļlietām, pārtikas produktiem utt.), pasākumiem vai ceļojumu galamērķiem.

Daudz influenceru nesaka, ka tā ir reklāma (lai gan viņiem to vajadzētu pateikt!). Viņi izliekas, ka vienkārši pauž savu patieso viedokli.

Uzmanies no mārketinga slazdiem

● Naudai ir nozīme: videospēles

Digitālajā pasaulē foršās spēlēs un virtuālās brīvā laika pavadīšanas vietās (piemēram, metaversā) var būt apslēptas reklāmas.

Dažas no tām ir acīmredzamas, piemēram,

uznirstošās reklāmas

Dažas ir mazāk uzkrītošas, piemēram,

izkārtnes vai negaidīti fonda elementi

Padoms Nr. 1

Pajautā sev

- Vai šis ieraksts mēģina man kaut ko pārdot?
- Vai šī informācija šķiet ticama?
- Cik daudz tas maksā "Īstajā" naudā?

Padoms Nr. 2

Pielāgo iestatījumus

- Pielāgo privātuma iestatījumus savā tālrunī, lietotnēs un spēlēs.
- Dažās vietās tev ir iespēja atteikties no reklāmām, ja tu, piemēram, reģistrējies vai vienreiz samaksā.
- Tu vari izslēgt personalizētu ziņu rādīšanu, lai nomainītu tev rādīto ierakstu veidu.

Padoms Nr. 3

Saproti, kā tu tērē naudu

- Apspried tēriņus internetā ar saviem vecākiem vai citu pieaugušo, kam uzticies.
- Pievērs uzmanību tam, vai cenas tiek rādītas virtuālajā vai īstajā valūtā.
- Pirms nolem kaut ko pirkt, saproti šo atšķirību un "reālo cenu".

Padoms Nr. 4

Kontrolē savus datus

- Pievērs uzmanību tevis lietoto platformu noteikumiem.
- Pieprasi informāciju no uzņēmumiem, kas vāc tavus datus.
- Prasi tiem izlabot vai dzēst tavus datus vai beigt tos izmantot mārketinga nolūkiem.

Tev kā jaunietim ir šādas tiesības:

1 Pavadīt laiku internetā, dalīties ar informāciju, skatīties interesantu saturu un spēlēt spēles bez kaitinošām reklāmām.

2 Sociālajos medijos, lietotnēs un spēlēs turēt savus personas datus drošībā.

3 Tikt pasargātam no komerciālas izmantošanas sociālajos medijos, lietotnēs un spēlēs.

4 Tikt uzklausītam tad, kad tiek radīti jauni noteikumi par interneta pasauli un kad tiek veidoti jauni rīki.

5 Sūdzēties, ja tavas tiesības netiek ievērotas.

Zini, kādas ir tavas tiesības internetā

Tas nozīmē, ka uzņēmumi nedrīkst mēģināt ar tevi manipulēt vai tevi ietekmēt tā, lai tev būtu grūti pašam izdarīt izvēli, piemēram, par to, vai iegādāties kādu spēles elementu.

Influenceriem un uzņēmumiem ir jāievēro noteikumi

Zini, kādas ir tavas tiesības internetā

Influenceriem vajadzētu:

būt atklātiem par reklāmām

Videoklipos un attēlos redzamās reklāmās jābūt norādītam, ka tās ir reklāmas. Viņi var norādīt tēmturus #reklamēšana vai #reklāma, atzīmēt reklamētos uzņēmumus vai izmantot lietotnes paziņojumu.

Uzņēmumiem vajadzētu:

ievērot savu datu privātumu

Jauni ES noteikumi paredz, ka interneta platformas nedrīkst rādīt tev reklāmas, balstoties uz to zināšanām par tevi.

aizsargāt savu informāciju

Uzņēmumiem ir jāierobežo personas datu apjoms, ko tie vāc, īpaši tad, ja datus izmanto mārketinga nolūkiem.

Uzņēmumiem nevajadzētu:

spēlēt uz jūtām

Uzņēmumi nedrīkst izmantot viltības, kas liek tev justies slikti vai vainīgam, un tādējādi piespiest tevi kaut ko nopirkt.

izdarīt uz tevi spiedienu

Reklāmām nevajadzētu spiest tevi kaut ko pirkt vai mudināt tevi lūgt vecākus to darīt. Ir aizliegts izmantot tādus paņēmienus kā laika atskaites pulksteņus vai ātros piedāvājumus spēlēs.

Ziņo par nedrošu saturu

- Ziņo par saturu, kas tevi uztrauc vai kas tev šķiet kaitīgs.
- Pārrunā šīs situācijas ar kādu, kam tu uzticies.

Ja tev šķiet, ka tavas tiesības netiek ievērotas, sazinies ar savas valsts Drošāka interneta centru, kas tev palīdzēs ziņot vai sasniegt pareizo iestādi.

